

ИНФОРМАЦИОНЕН БЮЛЕТИН

брой 1, Ноември 2013 г.

«Годин народ, който има съзнание, култура, писменост, наука, непременно ще има светла и трайна бъднина!»

Васил Друмев

Уважаеми граждани на община Априлци,

Уважаеми съвременни будители,

Отново сме на прага на една от най-светилите дати в българския календар – 1 ноември. На този ден нашият народ празнува Деня на паролите будители. Това е празникът, когато почитаме паметта на българските просветители, книжовници, революционери – свести будители на възраждащия се национален дух. На този ден се прекланяме пред делото на редица заслужили българи, оставили ярка следа в нашите съдби, държавност и духовност, в борбите за църковна и национална независимост, просветни и обществени дейци, класици в литературата и изкуствата. Дълбоко първам, че всеки елин родолюбив българин ще го отбележи с почит и гордост. През изминалите 91 години, когато със закон този Ден е обявен за общ всенароден празник на „заслужилите българи“, той е изстрадан и утвърден като призив за Възраждане на националното ни самочувствие, като основание още веднъж да се поклоним пред паметта на „всички труженици за българското национално и просветно културно възмогване и преуспяване...“ За първи път честването на паролите будители става на фестивала в Пловдив през 1909 г. Всепризнат патрон на българското будителство е Йоан Рилски почитан като небесен покровител на българския народ и държава, който в народната памет е образец за събогдане, безсребърниество, любов към ближния и Отечеството и към когото народната община и уважение остава жива през вековете на османско владичество. Почитани са и много други будители, които народът канонизира като сплети в своята историческа памет. През 1922 г. Стоян Омарчевски, министър на паролното просветение в правителството на Стамболовски по инициатива на група интелектуализи внася предложение в Министерския съвет за определянето на 1 ноември за Ден на българските народни будители.

Прокламацията на Деня:

„Нека Денят на св. Йоан Рилски да се препърле в Ден на паролите будители, в празник на големите българи, за да събуди у младите здрав смисъл за съществуването и интерес към дейшите на миналото ни.“ Този Ден е връзка между миналото, настоящето и бъдещето, защото с традициите и примера на будителите, българската духовност има своите съвременни постижения. Днес нашият духовни огнища – читалищата, гимназията, творческата общност от самодейци и професионалисти, са призвани да показват у нас, на Европа и по света постиженията на българския дух. Те са безспорен гарант за нашия принос в световния културен процес и хранител на своеобразието на българското изкуство, на нашата идентичност.

Уважаеми читалищни настоятели,

Драги самодейци,

Благодаря ви за вашата благородна работа, която съдейства за утвърждаването на принципите на красотата, хуманизма и справедливостта. Благодаря ви, че привличате младите хора в храма на фолклора, на традициите и на познанието. Така вие изпълнявате своя дълг пред паметта на възрожденците. Вярвам в мисията на читалищата да бъдат стожери на съвременното гражданско общество и продължители на делото на будителите.

Уважаеми учители,

Обръщам се с признателност и към вас за вашия апостолски труд, който с перо и дух ни зарежда с нова енергия, с нови сили да отстояваме българското достойнство и да го предадем на нашите деца. Защото и националният ни дух, и европейското ни самочувствие не са престанали да изпитват потребност от монита на мистърта, на словото и на делото.

Защото нашите възрожденски идентичности не са само белег на спохата, те са състояние на духа, който ни държи будни.

ЧЕСТИТ ПРАЗНИК!

Бенко Вълев

Кмет на община Априлци

Дълбок поклон, будители!

Какво е 1 ноември за всички от нас? Ден, в който правим поклон пред онези знайни и незнайни дейци и борци за свобода и духовност. Това е Библията, „История славянобългарска“ на Панчий, стиховете на Богев и Вазов, българската ни душа в творбите на Е. Пелин, Й. Йовков или Н. Хайтоп. 1 ноември е преклонение пред родния език, род и родина. Родният език – в него с тъмната сила на болката и желаниято да оцелесем, да възкресим величието на българския дух. Да се опазим от чуждото влияние, като вземем това, което ни е нужно от чуждите култури и съхраним своята идентичност. 1 ноември е нашето уважение към дейшите на културата. Признанието за всячко сътворено от тях. Гордост от факта, че на световните сцени виждаме българи, в световните галерии са изложени картини на български художници, преведени са на много езици майсторите на българското слово. На 1 ноември трябва да се обрънем назад, да си спомним всички народни будители, да изречем иметата им. Да намерим думи за тези, които са до нас и да благодарим за благородния им труд. Дълбок поклон пред всички дейци на българската писменост и култура. Дълбок поклон пред техните усилия хората да станат по – добри и по – човечни. Моето послание към всички е да умеем да съхраняваме честностите, създадени в миналото – духовни и материали.

Новото се създава на добре изградена основа.

Честит празник!

Лилияна Георгиева – старши преподавател по БЕЛ в ОУ „В. Левски“ – гр. Априлци

1ви Ноември – Ден на Булдителите

На този ден обръщаме поглед назад във времето. Припомняме си делото и имената на хилядите книжовници, просветители и борци за национално освобождение дали своя принос за изграждане и съхраняване на българското културно наследство! Плеяда от имена на просветители, учители, общественици посетили живота си на това дело, изграждали духовния облик на нацията- тухла по тухла, всек след всек... А колко много от тях са дали своя дял без да оставят имената си. Малко знаем, как и на кого е хрумнало идеята за създаване на народните читалища. Чито как тази идея е пръвнала от град в град, от село в село за да се превърне в една огромна и трайна мрежа за разпръскаване светлината на просветата „СВЕТЛИНА“ е и символичното име на читалището в центъра на град Априлци. Цели 118 години то носи факела на просвещението, разпръскава светлината на знанието чрез книгите и различните дейности. Трудно е да се изредят имната на хората, свързани с благородната читалишна дейност. Трудно е да се опише каква и колко разнообразна е тази дейност през времето. Едно е важно- че и в най-тежките години е имало ентузиasti, които са поддържали жива светлината, която разпръскала то. Основната читалишна дейност библиотеката с играла и играс най-голяма роля в просветното дело. Чрез нея хората се докосват до българската и световна литература до познания във всички области на живота. Так с трепет нашите деца са отваряли шврти си книги, и так тук нашите деца и внуци могат за първи път да се запознаят с новите технически придобивки – компютрите. От читалишната стена за първи път се докосват до театъра и художественото слово поколения паред. Так песента никога не е замъркала. Прекрасните български народни танци са запазени от забрава чрез читалишните състави, беседи, срещи и чествания... Читалището е неразделна част от живота на града ни. То продължава да изпълнява своето предназначение, да се развива и съвременява съобразно новото време. И днес въпреки динамиката на живота има самодейци, които не само поддържат традициите, но и прославят града ни по различни форуми, радио и телевизия. Само за настоящата година читалищните състави са носители на 8 златни медали, на 3 шакета, на 10 дипломи и грамоти. Под прижатия на читалището израства едно ново поколение деца, които впечатляват с дарбата и желаниято си да пеят и танцуваат български песни и танци, да пишат стихове, да рисува. Вече 13 години се разраства и добива популярност фолклорния фестивал „Искри от миналото“, който привлича участници от цялата страна. Добива гражданска дейност „Празник на славяната“, успешно прохожда и „Празник на изкуствата“ който събира поети и художници от различни региони. Галерията при читалището запознава гостите на града с картини от нашия пейзаж и бит, местни занаяти и други. Всичко това някак се слива с нашето ежедневие и може би не винаги го оценяваме по достойност. Но ако се замислим, всеки от нас ще си каже: „Да! Читалищата трябва да ги има в патния живот! Но повод Деня на народните будители нека преклоним глава пред паметта на местните скромни дейци на читалището, учители и просветители, дали своя принос в изграждането на нашата духовност! На съвременните дейци на просвета и култура да пожелаем здраве и сили- да просвещават, да творят, да съхраняват българският дух в младото поколение за да я има България! Честит празник!

Петка Ковачева-секретар НЧ „Светлина 1895“

Читалище „Бъдеще“ - кв. Острец

Острешкото читалище е създадено на 28 февруари 1894 г. по инициатива на даскалите Мънко Йонков Шърбанов и Борис Хаджинев. Голяма роля играе членът на читалищното настоятелство Петко Гамейски. Вероятно първият председател на читалищното настоятелство е бил Мънко Шарбанов, касиер – Борис Хаджинев, родом от Скандалото, по това време учител в Острец. Членове на настоятелството освен Петко Гамейски били още Манчо Михо Кукенски, поп Йонко (Степан Петров Сомлев), Събрин Иванов Събрев и Миню Събрев (Вечево). След завършването на „новото училище“ през есента на 1894 г. се създават още по-добри условия за читалишна дейност. Имало място за библиотечни шкафове и най-важното-театрален салон. За такъв се използвала стаята на трето отделение (северозападна стая), а спалня била малката станица между стапите на второ и трето отделение. За гримьорна използвали стаята на второ отделение от което с двери стъпала се излизало на сцената. През следващата 1894/95 учебна година Мънко Шърбанов е преместен в родното си Ново село. Вероятно тогава за председател на читалището в Острец е избран Борис Хаджинев, а със сигурност негов премиер от 1897 г. е учителят Матю Михаилев, родом от Севлиево, с голема заслуга за развитието на читалищната дейност в Острец. От неговото време читалището се именува „Виделица“, той прави декорите, създава читалищната библиотека, открива педедючилища за възрастни и т.н. Тласък за развитието на читалищната дейност дава и образуването на читалището в Ново село. Започва сдружение благородна надпревара между двете – представяне на пиеси, изнасяне на сказки (беседи, доклади), набиране на книги и т.н. Читалищната дейност по време на войните за национално обединение замряла почти напълно. От време на време в салона на читалището учителите събрали малкото останали младежи и жени и им изнасяли сказки за войната, за това как без мъже си да обработват рапионално земята, как да засяват липантите с овощи и да създават наимета (овощни традиции) и т.н. В първите години след войната в читалището навлизат нови хора, предимно младежи от селото и дошлието пови учители като Христо Г. Събрев (Райката), Марин Хр. Ковачев, Иван Марангозов (от Ново село), поп Сава Д. Аврамов (от Ново село), Иван Тотев Гамейски, Тодор Йонков Митев и брат му Иван, Петя Стаскова и Иванка Попова (от Троян) и др. През 1927 г. правителството на Андрей Лячев приема „Закон за народните читалища“. Според закона всички читалища трябвало да се регистрират в съда, а структурирането и дейността им трябвало да става по одобрение от властта типов устав. След официализирането на читалището с учредителен протокол от 19 ноември 1927 г. и навлизането на нова вълна от млади хора, в дейността му се забелязва нов подем. Докато читалището от създаването си до края на войните има главно просветителска и практическо-просветителска дейност, то след това главната му дейност е развлекателна. То организирало свободното време на острешките младежи. Всяка година, предимно през зимния сезон, се подготвяли и изнасяли по две-три вечеринки (пиеси, речитали, песни и накрая танцов забава), по различни поводи (национални и местни) се провеждали утра с помонта на училището. Активни читалищни дейци от това време са: даскал Марин Ковачев, Петко Петров Кукенски (Немцито) и жена му Рада Хр. Цопевска, Мирос Колев Башев и жена му Неда, Христо Стефанов Драженски, даскалица Цепа и мъжът ѝ Петко М. Кукенски, даскалиците Мара и Тота и брат ѝ даскал Петко Г. Кукенски, Стефан В. Сомлев, Петър Филев Михов, Марин (Митко) Събрев Делийски и още много други. След 9 септември, държавата не живее силни и средства за изграждането на читалищни кадри, библиотечни и читалищни домове. Особена роля се отрежда на книшото. В Острец салонът в „новото училище“ (строено през 1937 г.) бе приспособен за прожекция на филми и бе закупена киномашина. През 1978 г. на най-хубавото място в центъра на Острец бе открита най-хубавата сграда – сградата на народно читалище „Бъдеще“. С това се създало прекрасни условия за развитие, усъвършенстване и разнообразване на читалищната дейност. Бордост за него е, че оттук е тръгнал пътят на известни български учени и професионалисти, достигнали национална и световна известност, като: проф. Куйо Куев – старобългарист, славист с два доктората; проф. Тодор Събрев – богослов, представител на Българската православна църква в Женева; Христо Ковачев – режисьор документалист с десетки отличия и награди в България и чужбина; Марко Вачков – учител, създал на първото пчеларско дружество в България; Иван Манев – кинорежисьор; Мишо Бъжков – национално известен акордеонист, записал 60 авторки хора, направил и много други записи в Българското национално радио... И още много други забележителни личности.

Григор Банев

Бъдете благословени духовни деятели!

1-ви ноември – Ден на будителите!

На този ден всички ученици не учат, а работещите в сферата на образованието и културата празнуват. На този ден всички хора па духовността отдават дължимото на всички, записани имената си със златни букви в книгата на българските будители. Този празник е специфичен и много различен от пледядата български празници, посветени най-често на никаква дата от нашата история, събитие или исторически факт. Денят на будителите, за разлика от всички останали празници, е посветен не на събитие, а на личности. Те не липсват в нашата история! Като се започни от княз Борис I – Щокръстител, цар Симеон, Климент Охридски, Наум Преславски, Йоан Екзарх, Константин Преславски, Черноризец Храбър, Теодосий Търновски, Патриарх Евтимий, Григорий Чамбак, Константин Костенетки, Киприан, Наисий Хиландарски, Софоний Врачански, Васил Априлов, Петър Берон, Петко Р. Славейков, Неофит Рилски, Неофит Бозведли, Иларион Макариополски, Братя Миладинови, Анастасия Димитрова, Найден Геров, Ботю Методиев, Иван Момчилов, Емануил Вакидович, Христаки Павлович, Константин Фотинов, Иван Богослов, Георги Раковски, Добри Чинтулов, Николай Павлович, Йоаким Груев, Христо Данов, Сава Доброплодни, Добри Войников, Васил Друмев, Иван Вазов, Матей Преображенски, Любен Каравелов, Христо Ботев, Васил Левски, Захари Стоянов. Поклон пред делото на всички избрани и неспомнати творци, оставили завинаги имената си в историята на българската духовност! Там някъде, в пожълтелите страници на националната ни летопис, макар и с по-дребни и ситни букви, би трябвало да са изписани имената и на нашите Новоселски будители. Радион поп Михов, Никола Дабев, Иван Марангозов, Христо Попски, Никола Табаков, Радион Йосифов. Да, това са най-ярките имена в летописа на Новоселските будители. Дълъг ще бъде списъкът на оставилите имената си будители в Новоселската котловина. Те са стотици учители, култури, деятели и общественици. В дългата история па селището ни и не бих могъл да ги спомена поименно. Нямаше да има такива обате и такава пледяда, ако някой не беше поставил началото, ако не беше направил първите стъпки. Нямаше да има пи Матей Преображенски. Миткалото, пи Дабев, пи братя Пачникови, пи Радион поп Михов или Марангозов, ако не бяха двамата руски монаси Доротей и Геронти. Това са двете имена, с които започва летописа на будителите от Новоселската котловина. Те поставиха началото преди 201 години, а и те техните следователи, испълват с духовност днешния ден.

Честит празник на всички длеши Новоселски будители.

Никола Христов-директор на ОУ "В.Левски"

Будната лампа на новоселци

Нека па този ден си спомним за тях - новоселските будители, с признателност и благодарност. Отново оживяват техните образи, саможерка и величие. Пред нас се разтварят нещата на бунтовната новоселска земя, за да разкажат за анонимната исцелителност на първите учители под Марагидик - руските монаси Доротей и Геронти, за патротичното дело на отец Филотей, за безрезервната присъдност на отец Дамянски към род и родина. Миналото извика на историческата сцена безсъмърният духовен ръст на некогорният даскал - Никола Дабев, който топи свещниците, за да прави фициди; кънти словото на един твърдоглав поп - свещеник Радион Понимиков, увиснал на бесилката в Севлиево. И онце, и онце... имена. За онези достоинени мъже на епохата, за които Захари Стоянов писа: „Те бяха ангели, най-честните идеални личности между народа...“. Един от тях е новоселският учител Никола Дабев. Роден с през 1846 година в Севлиево. И малък радостната съдба на сираче, но и щастливата възможност да завърши „главното“ училище с примерен успех и поведение. Преминава образователен курс на севлиевските мюсюлмански училища. Но-късно стваря училище в родната си къща, където преподава до есента на 1873 година. Същата година става учител в Ново село Дабев с духовният главатар в Цово село - един от най-просветените и най-enerгичните учители оттогава и до днес. Той пръв въвежда годишните изпити, които имат открит публичен характер. Бунтовното дело обхванало ума и сърцето на младия учител. И той става член на Севлиевския революционен комитет. След сломяването на деветдневната република под Марагидик бунтовникът търси убежище в планината, където е заловен с оръжието си. Откаран е в Калофер, а от там в Пловдив, заедно с поп Радион, за чиято сестра Дабев се жени една седмица преди обявяването на въстанието, и трима други бунтовници. Тази мъченическа петорка е изпратена през юни през Шипченския проход за Търново. Дабев е осъден на смърт. Пръв тръгва към бесилките, за да предаде на своите ученици своя най-светъл урок по родолюбие. Дабев, поп Радион и Велчо Потев се качват сами на буретата си и сами нанизват клуповете на главите си. На 2 юни 1876 година бесилките разперват черни ръце. Дабев е погребан скришом, поради големия страх от турците, в двора на старата черква „Св. Пророк Илия“. Една древна поговорка казва: „Свещта изгаря себе си, но свети за другите!“ Такава е и съдбата на летописца па Новоселското въстание - Иван Марангозов. Роден е „във време па робство“ в Ново село, както сам пише в писмо от 30 април 1951 година до своя приятел Николай Ковачев. Начално образование завърши в родното училище, а през 1889-1893 г. учи в американския училище в Свищов. Назначен е за главен учител в Ново село в годините от 1896 до 1912-а. Създада първото огнище на родолюбие - читалище „Светлина“ през 1896 г. и става негов председател. След края на войната е учител в село Острец, където се пенсионира. Безспорно най-голямата заслуга на Иван Марангозов е книгата му „Новоселското въстание“ - „напата новоселска библия“. И ако летописцът Захари Стоянов възкреся „най-българското време“, то и напият историограф остави будна лампата на родолюбието и българщината до наши дни. Много са истинските балканджии, дали искрица от своя огън, за да е светъл и чист пътят пи към бъдещото, но за колиша от тях се сешаме. Зашпото отново трябва да си припомним думите на Софоний Врачански: „Ах, наша неразумна небрежност били арска и наша безразсъдна глупавина! Кой да ни ощаче и кой да зарида за пас, като не знаем, чи то разбираме кое е добро - него да правим...“ Днес пи е пужко задълбочено вглеждане в миналото, в което да потърсим опорни точки на нарушното ни духовно равновесие. Не за украса на имената на предците са съхранили думата „Будител“, още за мерило на собствената си съвест, камбанен звън за непростимата ни апатичност. Нужно ни е било някога, но струва ми се, днес ни е нужно още повече. Нужни са ни учители-възрожденци като Коста Пачников от Ново село, Петко Кукенски от Видима, Марин Ковачев от Острец и др. Имаме потребност да коленичим пред тяхното дело и памет... И може би ще настъпи тишината па равносметката... А опова, което пи трябва, е една стара възрожденска лампа, па която трябва да доливаме гориво, за да остане будна и за тези, които ще се роят в пъстрата балканския лукъка, завързана между Ботев връх и Марагидик.

ДИАНА СЕМОВА

"Народът трябва да се просвещава;
един непросветен народ е враг на себе си."

Т. Г. Влайков

Акростих

Бунтар за свобода.
Учител по българщината.
Детски за светлина.
Идеолог по беднина.
Титан на мисията.
Сманац на духа.
Любодорец по дела.

Диана Симова

Дълбок поклон пред паметника на новоселци

Днес тие стихове за вас редим,
за подвига ви свят и тъй значим,
кой пример сте за нас и все напред
родината ще браним на свой ред.

Марангозов оставил ни послание,
рассказа за Новоселското въстание,
за вас, борците за родна свобода,
за жертвите, за род и за кръвта.

Поклон! Дълбок поклон пред паметта!
Цветя пред паметника на площада.
Мълчание. Стремен за онези времена.
Признанието е най-голямата награда.

Милена Събчева Данкова
VIII клас

Духът на дедите

В Априлци са дедите ни
и техните сърца,
тукояд сега в гърдите ни,
макар че сме деца.

В училище и в къщи
с заветите растем.
И всичко за родината
със жар ще отдавам.

Лора Димитрова
V клас

Будителите

О, будители велики,
прославихте вий цялата страна!
О, будители велики,
вийносите духовна светлина.

Просветители светли,
с цветя вий кичим вашите имена.
Словото ви днес зеучи,
вий сте наше знамена.

За да каза колко ви обичам,
ще се поклоня с моите дела.

Станислав Христов
V клас

Новоселските народни будители

Могат да се изброят плеяди от бележити новоселци с положителен принос за културното и национално осъзнаване на Ново село през 18 и 19 век. Историята ни е съхранила данни за мнозина от тях. Те са били елитарно общество от духовници, учители, занаятчии и търговци, които са повели духовно селяните, за да се достигне до Новоселското въстание през май 1876 год. Тези така наречени сега будители са повлияли от идеите на Френската революция, от официалната преса на Цариград и неофициалната на Букурещ. Тези будни новоселци са штурмвали до Пловдив, Свищов, Цариград и Русия и са изградили в себе си чувство за ценност, чувство за превъзходство над поробителите. Формирани са изброя най-ярки имена на будителите:

Чорбаджи Петър Йончев Балджинев, който подарява авлията си за изграждане на девически манастир. Той мобилизира селяните, привлича севлиевските първенци и за 5 години (1825-1830г.) манастира бил изграден и осветен.

Представя ли си какво би било Ново село без манастири и без въстанието. Не би могло да е същото без будните бапти и сип Йопко и Кольо Марангозови "чийто дърворезби са прославили Ново село до Одрип и по па юг" /Феликс Капиц/.

Техния внук учителя Иван Марангозов е възрожденски будител, дарител, учител, просветител, който със своята литературна дейност стига до върховете на познанието.

Будителите бяха и първите поети и занаятчии, с които Левски с изградил първия революционен комитет. Във втория комитет са членували "буйни и учени глави", Радион - хаджи поп Михов, даскал Никола Дабев, които организират и ръководят въстанието, за което увисват на бесилото.

Народен будител е даскал Никола Табаков, дарителят Кръстъо Мирчев Абаджисев, Радион Йосифов и опълченци много знайни и познати бележити новоселци. Те са били слабо грамотни или полуграмотни, но богати душевно, честни, морално извисени ходи, които народът е слушал и следвал. През годините на 18 и 19 век в Ново село винаги е имало 4-5 свещеници, които са четели и служели на български език, а хората са пълнили храмовете и така следвали своите духовни пастори. През първата половина на 20 век, учителите и читалишето продължават будителската дейност на своите предци. Смелко мога да твърдя, че и сега в началото на 21 век Ново село се нуждае от будители във всяка област на живота.

Д-р Иван Пачников

Искрици на духовността

“Мъдростта е котел за знанието.
Мъдрите хора го подкладват всеки ден,
хърляйки по една мисъл в него.
Що се отнася до глупавите,
те го оставят тлеейки да угасне.”

Педа Тодорова Пачникова Константин Цонков Пачников
учители

Моята баба е учила от I до III клас в Пачално училище „Г. С. Раковски“ в някогашното с. Зла река, махала Злиевци. Пейната ѝ е учителка се казва Мария Митилска. Тя с държала ръката ѝ и я учила да пише. Баба пише честиво и красиво. В I клас най-напред са пиптели с молив – тъкло и лебело. После с мастило. Баба пишала и с перордъжка. Всеки ден в чантата е посигна мастилница, пълна с мастило, попивателща хартия и перордъжка. Церата на перордъжките се смепяли, след като се разкрачат или затъпят. Г-жа Митилска ги е учила и на народни хора, танци, руски казающи и др. Баба казва, че учител като тази жена не познава. Тя се е грижала за учениците си като майка. И до днес, когато се срещнат, личи, че много се уважават. Баба благодари на тази учителка – майка от сърце. От IV до VIII клас баба учи в прогимназията в с. Зла река. Там най-най класна ръководителка с г-жа Тотка Делийска. За пя всички казват, че е отличен педагог. Тя преподавала па баба по български език, история и немски език. Но биология, зоология и география нейн преподавател бил Христо Чорбаджийски – незаменим учител и приятел на учениците. Той ги е утил на селскостопански труд, да облагородяват овошни дръвчета и др. Имали ощитно поле, в което засявали по малко от всичко – малини, ягоди, картоф, боб, лук, магданоз и др. Всеки клас се гръжал за определената му плот. Ходели са на бригади за малини, сливи и др., а рано есента с кампии ходели па екскурзии и па излети в планината. Баба е посетила почти всички хижи в пашния край. За всичко това тя от сърце благодари на нейните учители.

Стелияна Златкова – IV клас, ОУ „В. Левски“

През 1947 г. в с. Зла река има четири начални училища – махала „Пастухани“, махала „Тобовци“, Злиевци и Лъгът. В началните училища учат деца от махалите на Зла река, а след това продължават в прогимназията. Йовка Петрова Колева от I до IV клас учи в махала „Лъгът“. Нейн учител в първи клас е Марко Шейтанов от с. Видима. Учели в слети класоне – I заседно с III и II с IV клас. Освен четене, писане и смятане е имало уроци по краснопис. От II до IV клас учител е Иван Владов от гр. Ловеч. В междуучасията прислужничката баба Илийца (Мария Илиева) занимавала учениците, като им рисувала по дългата картички и разказвала смешни историйки. Всички учители били добри и мили с учениците си. В V клас паралелките са две. Учители били Иван Шейгуров, Стойчо Колев, Христо Величков, Маринка Кузева, Пенко Кузев, Христо Чорбаджийски и др.

Йовка Петрова Колева е родена па 24.11.1940 г. в гр. Априлци, кв. Зла река. Постъпила е па работа като учителка в ОУ „В. Левски“ през 1965 г. и е работила като такава до 1991 г. Преподавала е от IV до X клас. Преподавала е по химия и руски език. Била е доволна от учениците си. Много от тях са завършили висше образование. Станили са учителщи, инженери, лекари. Учениците и учителите от Зла река са пътували и се писала до училището в Ново село, независимо, че през зимата с имало снегове. През лятото и сезата учителите и учениците са ходили па бригади за брате па малини и събиране па сливи. Тогава училището също е било с целодневно обучение. Децата са си подготвяли уроците в училище в часовете за учебна самоподготовка. Всички учители и ученици са участвали в построяването на новото училище. Едни от нейните ученици са Дончо Пачников, Никола Стойков Пиколов, Магдалена Щърбанова, Валентина Стойчева, Сави Бояджиев и много други. В клас всички ученици са били послушни и са изпълнявали поставените задачи. Много от тях са представяли добре в извънкласните мероприятия и тържествата по случай празници и годишнини от Априлското въстание. Нейните деца също са станили учители.

Веселина Йосифова – IV клас, ОУ „В. Левски“

Минка Драгиева

Г-жа Драгиева е учила мама от I до III клас. Тя била много добра учителка. Учела децата по български език. Научила мама да пише и да чете. Г-жа Драгиева държала винаги да има ред и дисциплина, учила децата да са трудолюбиви и да са добри един към друг. После мама имала и друга учителка. Тя се казвала Руска Маринова. Преподавала на мама по математика. Сега и двете са пенсионерки, но мама все ги запомни като своите добри учителки от детските години.

Симона Николова – IV клас, ОУ „В. Левски“

Иванка Петрова Събчева от дете мечтала да стане начална учителка. Обичала да се занимава с по-малки деца. След завършване на полувисшето си образование през 1963 г. е назначена в Ново село сега гр. Априлци, където изкарва целия си педагогически стаж. Започнала да преподава в старата сграда на училището, където срещнала добри колеги, които с ошита са я напътствали като млад учител. После в новото училище останали незабравими приятни мигове с учител и ученици. Професията ѝ носила радост и удовлетворение – особено, когато учела шестгодишни деца. Успяла да предаде на учениците любовта си към пародните песни и пародните хора. Четиридесет години от живота си е посветила на децата от ОУ „В. Левски“

– гр. Априлци. Четиридесет години с учила своите ученици на любов към знания, човечност, доброта, интерес към творчески

творчества. Затова и сега вижда свои ученици станали достойни граждани, които милят, тачат и обичат всичко българско и родно. През целия си учителски стаж е получавала множество награди – старши учител, отличник на МНП, орден „Кирил и Методий“ II степен. Удоволствие ѝ доставяло макар и като непрофесионална да ръководи танцов състав в училището. И сега като пенсионер обича да ходи в училището макар това да ѝ навява тъга за минавали хубави години с колектива. Когато чуе училниция звънчето, очите ѝ се пълнят със сълзи. Миславайки покрай нея, децата я поздравяват със „Здравейте, госпожо!“. Тя винаги им отговаря с усмивка. Родена е далеч от Ново село. Първата ѝ учителка е казала Маргарита Георгиева. От нея наследила любовта към малките деца. В клас били 42 ученици. Палави, пумни, но и много любознательни били. Седем ученици са станали учители. След завършване на VII клас, учи в гр. Свищов. Продължава образоването си в гр. Велико Търново – ИПУ. Денят на народните будители е преклонение към делото на много велики бълари, които векове наред са пробуждали върата на народа ни за просвета, знание и свобода. Нека бъдат благословени!

Цветелина Стефанова – IV клас, ОУ „В. Левски“

Любимата учителка на моята майка

Моята майка се казва Христина Христова. Започнала е училище на 6 години. Учила е в ОУ „В. Левски“ – гр. Априлци. Пейна учителка от I до IV клас била г-жа Иванка Събчева. Мама винаги говори за нея с много любов и уважение. Още от първите дни тя се отнасяла към всички деца като тяхна майка. Когато пякот не разбираше нещо, тя отивала до него и спокойно му обяснявала. Г-жа Събчева предложила на родителите, когато пякот има рожден ден да го празнува и в училището. Събрали общо пари и тя купувала подарък. Така в петия клас имала традиция – рожденият пощенска картичка и получава подарък от съучениците си и господжата. За Нова година си правели томбола с имната на децата и всеки купувал подарък на един от съучениците си. Това правело децата още по-щастливи и учеснолюбиви.

Освен заниманията в клас госпожа Събчева организирала и извънкласни занимания. Например в междучасията ги учела как се играе право българско хоро и ръченици. Мама казва, че както навремето госпожата се отнасяла с внимание и любов към учениците си, така е и днес, когато се срещнат. Интересува се от тях, от семействата им, къде работят, дори и от децата им. Когато срещнем г-жа Събчева на улицата, мама ми казва:

- Доли, ето я моята любима учителка и дълго си разговарят.

Допислав Христов – IV клас, ОУ „В. Левски“

В навечерието на първи ноември – Ден на народните будители, се срещнаха с деля Пешка Иванова, пак скоро пенсионирана се учителка. Тя ми казва, че пие дената трябва да знаем повече за местните учители, наречени народни будители, каквато е баба Непка Мирчева. Тя вече е възрастна, на 84 години, но все още е общественичка и е готова да всеки го помага, особено на децата. Родена е на 20 юли 1929 г. в бедно селско семейство от махала Йочевци. Завършила с основно образование в ОУ „В. Левски“ – с. Ново село с пълден отличен успех и награда от 100 лвса. Средно образование е получила в Троянската гимназия и за отличен успех по време на свърсто обучение е получавала парична стипендия. Още от дете мечтас да стане учителка, но семейството ѝ няма средства и е принудена да работи две години в общината, за да спечели пари за издръжка. На 15.IX.1949 г. тя разбрали, че ще има приемни изпити в Шуменския институт. В четири часа сутринта на 20 септември същата година, с одеало и раница на гръб тръгнала сеша с фенер в ръка през с. Кръвенчик за Гаево. Доре, че имало още един пътник от с. Кръвенчик, който знаел и показвал пътя. Точно в последната минута хванали влака за Шумен и си отдъхнали. Там, заедно с още едно момиче, спали в къщата на една стара жена. На изпитите, от 720 кандидати, била приета под № 21 с отличен по литература и пеене. В характеристиката ѝ от село пишеле, че семейството няма средства за издръжка. Директорът на института ѝ казал, че ще ползва пансиона и безплатна храна, по трябва да стане работничка в земеделското стопанство (чифлик) на института, което било с площ от 120 дка. Там трябвало да работи следобедите и в почивните дни. Зарадвалата се баба Непка на топък предложение и подписала декларация в общинския съд заедно с още 120 стуенти като пея. Успешно се справя през тели две години като активистка в Димитровския съюз на пародната младеж, хористка – солистка. В края на учебната 1950 / 1951 година завършва със специалности: български език и литература, история, руски език, немски език и песене. Събътва се мечтата ѝ.

Учителства в прогимназията в с. Зла река една година. След това учителства в родното си село като преподавател по български език и остава 30 години директор на ОУ „Васил Левски“ - кв. Ново село. Успява да излейства пари за строеж на ново осмоklassно училище, косто се открива на 19.II.1967 г. Още през 1953 г. тя успява да обзаведе общежитие за децата от махалите. През 1961 - 1964 години училището е опитно полуинтернатно обучение и се посещава от преподаватели чак от Бургаски окръг. През 1960 г. училището е наградено с орден „Кирил и Методий“ I степен, а през 1962 г. г-жа Мирчева е наградена с орден „Кирил и Методий“ II степен и златен часовник от Окръжен народен съвет гр. Ловеч.

За добра работа е получила седем юбилейни медала. Поради липса на учители, тя учителства още 6 години след пенсионирането си в нашето училище. Работила е 21 мандата като общински съветник, 1 мандат като околовръстки съветник и 4 мандата като окръжен съветник. Макар и възрастна, сега участва активно в женски битов хор към НЧ „Светлиша-1895“, секретар е и на Културния клуб на пенсионера.

Теодора Матева – IV клас, ОУ „В. Левски“

Гостувам на г-жа Параскева Георгиева Иванова. Тя ми разказа спомени за пейния първи учител Константин Пачников и за себе си. Било началото на учебната 1956 / 1957 година. На училищния праг ги посрещнал техният учител – седър, добре облечеп, усмихнат и с башибска прегръдка ги завел в класната стая. Това бил Константин Пачников. Бил много възискателен по всички предмети, но в същото време проявявал тоши и нежни чувства еднакво към всички деца. Още от първи клас започнал да ги учи на любов към родния край. Прочел им книгата „Новоселското въстание“ от Иван Марангозов. По времето, когато четели книгата, авторът ѝ умира. Учителят изправил депата на крака да почетат паметта му. Научил всички лена да пишат еднакво красиво. Много често свирел на цигулка.

Организирал им излети сред природата и екскурзии в страната. Стараел се учениците му да бъдат първи в учението и труда. Наричал ги лъвчета, за да им лава кураж. Със сълзи на очи депата го изпратили, когато се пенсионира. Константин Пачников продължил просветителската си дейност. Създад първата музейна сбирка, посветена на Проводарското въстание. Като екскурзовод увлекателно разказвал на стотици гости за подвигите на новоселските поборници. По примера на своя учител г-жа Иванова преписала да се посвети на депата. Завършила учителския институт в гр. Шумен през 1972 г. Назначена е на работа по разпределение в Разградска област. Завърща се в родния край и работи като учител в Климатично училище „Хр. Смирненски“ – кв. Видима и ОУ „В. Левски“ – кв. Ново село. На депата посвещава 39 години от живота си. Народът нарича учителите будители, запото те са първите, които хващат тръстиковата детска ръчичка, за да я научат на четмо и писмо. Възпитават любов към род и родина, към природата. Учат децата на добродетели. Разказват на леля Пешка много ме впечатли. Осьзнах защо народът е решил да има определен ден – 1 ноември, в който да изразява почита си към тези хора. Разбрах, че те заслужават нашето уважение и доверие.

Честит Ден на будителите! Пека помним това, което са направили за нас и българския дух!

Ива Савова – IV клас, ОУ „В. Левски“

*Публикуваните съчинения са на ученици от ОУ „Васил Левски“
гр. Априлци с класен ръководител г-н Дочко Пачников*

*O, будители народни
цял низ светли имена
чисти, свети, благородни
нам за вечни времена!*

*Да се знае, да се помни,
че България е жива!
На будителите скромни
българинът китка свива!*

Св. Архангел Михаил - небесният пълководец

Разказвайки за различните појави на ангелите на земята, Писанието парича със собствени имена само някои от тях — очвидно онези, които идват при нас с особена мисия в делото на утвърждаването на Царското Божие сред хората. Сред тях е архангел Михаил, един от седем архангели на Небето. Самото му име съдържа простира- на еврейски то означава "кой е като Бога". Паричан "водач на войнството Господне", той е описан като пълководец на небесната войска. Така, архангел Михаил се разкрил на Иисус Навин като негов небесен помощник при завоюването на Обетованата земя. Името му се отъждествява и с тайшествия отпен стълб, който вървял пред израилитите по време на бягството им от Египет и погубил пълчищата на фараона в Червено море. Във връзка с завършване на 143 години от построяването на църквата „Св. Архангел Михаил“ в село Скандалото и 130 години от обявяването на село Скандалото за село, в деня на традиционния събор се организира възстановка „Посрещане на руските войски в село Скандалото през 1887 година.“

Програмата ще протече по следния ред:

10:30ч. Възстановка в старата част на селото до църквата;

12:00ч. Всепародно веселие в стола на местното училище;

Каним всички жители и гости на селото да заповядат на тържественото мероприятие на 09.11.2013г./събота/

Кметство с. Скандалото

Община Априлци

На Димитровден във Видима

Според народните представи Димитровден слага края на топлото време, за да даде начало на студената зима. Народната поговорка гласи : „Свети Георги лято носи , а Свети Димитър- зима .“ По стара традиция празникът беше отбелнязан с църковна служба в храма , посещ името на светец „Св. Димитър“, а почетен гост беше Ловчанският митрополит Гавриил. Песни се пяха и крынни хора се виха в салона на читалището. Талантливите участници повдигнаха пастроението на публиката със своите прекрасни изпълнения. В концерта взеха участие:

ДФГ „Шарено гердачче“, ЖПГ при НЧ „Просвета-1927г“ с худ. Ръководител Милена Илева; клуб за народни хора „Балканджии-2013г.“ с худ. Ръководител Маргарита Донтева; вокална група при Читалище „Бъдеще“- кв. О斯特ец, с худ. Ръководител Мишо Бъжев; самодейци от село Велчено; ФФ „Елин“, при НЧ „Зорница“ гр. Ловеч, със солистка Латинка Петрова и худ. Ръководител Маргарита Донтева. Всички участници си обещаха да продължават да съхраняват традициите , за да остане жив духа на българината през годините .

КОНКУРС ЗА ИМЕ НА ПЪРВИЯ АПРИЛСКИ ВЕСТНИК

Имате свежи и новаторски идеи. Обичате нещата да стават под наслов. Тогава този конкурс е за вас. Община Априлци поде инициатива за създаване на първия Априлски вестник. Към момента той няма име, за това предоставяме думата на вас. Разпитхрете въображението си и иметувайте ежемесечното ви „Добро утро“. Участие могат да вземат всички желаещи.

Предложението си изпращайте на с -mail адрес: aprltsi1976@abv.bg или на адрес ул. „Васил Левски“ 109

*“Ти, българино, не се мами,
знай своя род и
се уни на своя език.”*

Иван Вазов

